21/12/2020

Αρχιεπ. Αλβανίας: “Στις δυσκολίες ανατρέχω στην πίστη μου”

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Αλβανίας

Παραθέτουμε ολόκληρη της συνέντευξη που παραχώρησε ο Αρχιεπίσκοπος Τιράνων, Δυρραχίου και Πάσης Αλβανίας κ. κ. Αναστάσεως στην εφημερίδα “Καθημερινή”

Υπενθυμίζεται ότι ο Μακαριώτατος επέστρεψε χθες στα Τίρανα. Όπως ανέφεραν πηγές στο Διεθνές Πρακτορείο ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ (ope.gr) τον Μακαριώτατο υποδέχθηκαν θερμά στην Ιερά Αρχιεπισκοπή οι συνεργάτες του με τον ίδιο να δηλώνει συγκινημένος από την αγάπη και την προσμονή του κόσμου.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΔΩ: Στα Τίρανα επέστρεψε ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας Αναστάσιος – Συγκινημένος δήλωσε από την προσμονή του κόσμου (ΒΙΝΤΕΟ)

Μακαριώτατε, περάσατε μία δοκιμασία, μία περιπέτεια με την υγεία σας. Νιώσατε φόβο;
Όχι ακριβώς φόβο. Μια πρωτόγνωρη ανησυχία. Έχω περάσει στη ζωή μου πολλών ειδών ασθένειες, αλλά αυτή ήταν περιπέτεια σε άγνωστη περιοχή. Είχε προηγηθεί μία περίεργη κόπωση. Οι εξετάσεις ήταν αρνητικές τον πρώτο καιρό. Στις 11

Νοεμβρίου πληροφορήθηκα ότι βρέθηκα θετικός στον ιό. Η πιο δύσκολη φάση ήταν η μεταφορά. Μου ανέφεραν για συγκεκριμένη «κάψουλα» και ειδική αεροπορική πτήση με C-130. Ποτέ δεν είχα φανταστεί τί σήμαινε αυτό. Όταν με έβαλαν στην «κάψουλα», είχα την εντύπωση ότι έμπαινα σε φέρετρο. Σκληρή στιγμή. Δεήθηκα και πρόσθεσα: «ακολουθήστε όσα ορίζει το πρωτόκολλο σε τέτοιες περιπτώσεις». Και κατέφυγα πάλι στις αλήθειες, που με έχουν πάντοτε στηρίξει στη ζωή.
Την ώρα που έφευγα από την Αρχιεπισκοπή, σε ερωτήσεις που μου έθεσαν, απάντησα: «Στην Αλβανία υπάρχουν πολλά δύσβατα περάσματα και εγώ 29 τώρα χρόνια κατεβαίνω σε χαράδρες. Κάθε φορά ανακαλύπτουμε ένα μονοπάτι και ανεβαίνουμε πάλι στο ξέφωτο. Το να συμμετέχει κανείς, έστω με αυτόν τον τρόπο, στον κοινό πόνο είναι σημαντική εμπειρία. Υπάρχουν ήπια συμπτώματα. Έχω μια ευαισθησία με τους πνεύμονες, έχω ένα άσθμα πολύ καιρό. Πιστεύω ότι θα το ξεπεράσουμε. Το απόγευμα θα είμαι στον «Ευαγγελισμό» των Αθηνών. Και άλλοτε είχαμε ορισμένες δοκιμασίες. Τις ξεπεράσαμε. Και μην στεναχωριέστε και μην στεναχωριέστε! Θα περάσουν! ‘Ἐάν τε ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν τοῦ Κυρίου ἐσμέν’».

Τί ήταν αυτό που σας έδινε ελπίδα κατά τις δύσκολες ημέρες στο νοσοκομείο;

Στα δύσκολα περάσματα της ζωής μου ανατρέχω στις βασικές αρχές της πίστεως. Αυτόματα ανέβλυσαν μέσα μου στίχοι από τους ψαλμούς: ¨Ἵνα τί περίλυπος εἶ, ἡ ψυχή μου, καί ἵνα τί συνταράσσεις με; ἔλπισον ἐπί τόν Θεόν ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ». «Ἐὰν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου, οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ᾽ ἐμοῦ εἶ·». Στη φοβερή απομόνωση, που είναι το βασικό χαρακτηριστικό αυτής της αρρώστιας, το αντίδοτο ήταν η φωνή: «Δεν είσαι μόνος, ποτέ δεν ήσουν μόνος ούτε φυσικά τώρα». «Ἡμεῖς οἴδαμεν (γνωρίζουμε) ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τήν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τούς ἀδελφούς».

Είναι πολλοί οι συμπολίτες μας, οι οποίοι αμφισβητούν ακόμη και το αν υπάρχει ο κορωνοϊός. Αν είχατε την ευκαιρία να συνομιλήσετε μαζί τους, τί θα τους λέγατε;

Οι διακεκριμένοι ειδικοί επιστήμονες και οι αρχηγοί τόσων κρατών, που έχουν κινητοποιηθεί για την αντιμετώπισή του, δεν είναι αφελείς και ανέντιμοι. Επίσης δεν είναι ασήμαντοι οι 3400 περίπου μέχρι σήμερα συνάνθρωποί μας στην Ελλάδα που απεβίωσαν και το 1.690.000 περίπου παγκοσμίως. Όσοι αμφισβητούν τα συνταρακτικά αυτά δεδομένα έχουν προφανώς προσβληθεί από άλλη βαριά αρρώστια, που προσδιορίζει το αρχαίο ρητό: «Οὔ με πείσεις κἄν με πείσῃς».

Λέγεται και γράφεται συχνά πως η πανδημία θα αλλάξει για πάντα τον τρόπο που ζούμε. Το πιστεύετε; Ποια διδάγματα πρέπει να αντλήσουμε από αυτή την τρομακτική εμπειρία;

Ότι θα αλλάξει το θεωρώ βέβαιο. Για το «πάντα» και το «πώς» δεν είμαι σίγουρος. Μετά τους δύο παγκοσμίους πολέμους υπήρξαν αλλαγές στην παγκόσμια ιστορία: συμμαχίες, παγκόσμιες πρωτοβουλίες και οργανισμοί, πανανθρώπινες συνεργασίες. Μεγάλο δίδαγμα τώρα έρχεται από εκεί που κανείς δεν το περίμενε. Δεν ήταν κάποιο έθνος, κάποια ιδεολογία, κάποιο σύστημα. Η πανδημία γελοιοποίησε όλα τα αμυντικά συστήματα των ισχυρών της γης. Ο εχθρός είναι μια αθέατη και απρόσωπη πρωτεΐνη, με ποικίλες μεταλλάξεις και περίεργη επιθετικότητα εναντίον αδιακρίτως των πάντων. Το μεγάλο δίδαγμα είναι ότι για την αντιμετώπισή του απαιτήθηκε πανανθρώπινη συσπείρωση και συστράτευση όλων των επιστημονικών και άλλων δυνάμεων και παγκόσμια αλληλεγγύη. Επιβάλλεται να επανεξεταστούν οι προτεραιότητές της ανθρωπότητος και οι αξίες που καθορίζουν την πορεία της, με βάση τη δικαιοσύνη και τον σεβασμό σε κάθε ανθρώπινο πρόσωπο και όχι το δίκαιο ισχυροτέρου.

Η πανδημία μοιάζει να δημιουργεί ρωγμές ανάμεσα στην Εκκλησία και την Επιστήμη.
Θα ήταν το μεγαλύτερο λάθος για την Εκκλησία και την Επιστήμη να επιτρέψουν να δημιουργηθούν ρωγμές από την πανδημία. Ήδη από την Παλαιά Διαθήκη τονίζεται: «Τίμα τον ιατρόν, όπως του αρμόζει, έχοντας υπόψη τις υπηρεσίες του στις ανάγκες σου, διότι ο Κύριος έκαμεν αυτόν... Ο ίδιος ο Θεός έδωκεν στους ανθρώπους την ιατρική επιστήμη, ώστε να δοξάζεται με τα θαυμαστά αυτού έργα» (Σοφία Σειράχ 38:1,5). Σε διάφορες ευκαιρίες έχω επισημάνει: «Η Ορθοδοξία βλέπει την ανάπτυξη των θετικών επιστημών και της τεχνολογίας με δοξολογία και ευχαριστία στον Θεό, που έχει δωρίσει στον άνθρωπο τη δυνατότητα να αναζητεί την αλήθεια, να ανακαλύπτει άγνωστες πτυχές της Δημιουργίας. Αξίζει να υπογραμμισθεί ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει αποφύγει την προσπάθεια να κηδεμονεύσει την επιστημονική έρευνα και δεν λαμβάνει θέση για κάθε επιστημονικό επίτευγμα, όταν αυτό αναδύεται. Η αναζήτηση της επιστήμης, με στόχο την εξερεύνηση των μυστικών της δημιουργίας όσο και η πνευματική αναζήτηση της Εκκλησίας, για προσέγγιση και επικοινωνία με τον Δημιουργό, είναι δύο διαφορετικές μορφές αναζητήσεως της αλήθειας. Και οι δύο αποτελούν εκφράσεις δοξολογίας σε Εκείνον που είναι η Αλήθεια».

Ρωγμές δημιουργούνται και στο εσωτερικό της ίδιας της Εκκλησίας, με επίκεντρο την αυστηρότητα των μέτρων που επιβάλλει η πολιτεία στις δημόσιες συναθροίσεις. Ακόμη και η θεία Κοινωνία έχει γίνει αντικείμενο δημοσίων διενέξεων μεταξύ Ιεραρχών και επιστημόνων και μεταξύ Ιεραρχών. Οι δικές σας σκέψεις; Πώς αντιμετωπίζει ένας θεολόγος την

ισορροπία ανάμεσα στο δόγμα και τη δημόσια υγεία;

Αγαπητέ κ. Παπαχελά, θα μου επιτρέψτε να υπογραμμίσω ότι διακονώ ως Προκαθήμενος μιας συγκεκριμένης Ορθοδόξου Αυτοκεφάλου Εκκλησίας και δεν μου επιτρέπεται να υπεισέρχομαι σε μία εξελισσόμενη συζήτηση μιας άλλης αδελφής τοπικής Εκκλησίας. Η Εκκλησία της Ελλάδος έχει τις διοικητικές της δομές και υπενθυμίζω ότι η Εκκλησία δεν αποτελείται μόνον από κληρικούς αλλά και από τα λαϊκά μέλη διαφόρων επιστημονικών ειδικοτήτων. Οι σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας στην Ελλάδα έχουν την ιδιαιτερότητά τους. Στην Αλβανία αντιμετωπίζουμε άλλες συνθήκες και δεν μπορούμε ούτε να αντιγράψουμε λύσεις που προτείνονται στην Ελλάδα, ούτε να προβάλουμε ως πρότυπο τις ενδεδειγμένες λύσεις, που καλούμεθα να δώσουμε εμείς για την Αλβανία εν Συνόδω. Συγκεκριμένα, από την αρχή της πανδημίας επικοινωνήσαμε με τον Πρωθυπουργό και τις αρχές της χώρας. Ενημερώσαμε επίσημα με συνοδικές εγκυκλίους τους Ορθοδόξους πιστούς (υπολογίζονται περίπου το 20% του πληθυσμού), επιμένοντας να τηρούν με ακρίβεια τα επιβαλλόμενα μέτρα. Οι ναοί δεν έκλεισαν. Παραμένουν ανοικτοί για την τέλεση της θείας λειτουργίας και ως χώροι πνευματικής ενισχύσεως και ατομικής προσευχής. Για την αυστηρή τήρηση των υγειονομικών μέτρων την ευθύνη έχουν οι αρμόδιοι κάθε Μητροπόλεως. Ορισμένες ακραίες φωνές συμμορφώθηκαν με τη συνοδική εντολή.

Για τη γενικότερη αντιμετώπιση της πανδημίας από ορθοδόξου πλευράς, σε σχετική απαντητική μας επιστολή (25.5.2020) προς την Α.Θ.Π. τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο, σημειώσαμε: «Ἡ Ἱεραρχία ἑκάστης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας θά ἠδύνατο νά λάβῃ σχετικάς ἀποφάσεις, ἔχουσα ὑπ’ ὄψιν τάς ἀνησυχίας τῶν πιστῶν αὐτῆς μελῶν, π.χ. νά συγκροτήσῃ εἰδικήν ἐπιτροπήν ἐκ σοβαρῶν θεολόγων καί εἰδικῶν ἐπιστημόνων πρός ἐξέτασιν τῶν δεδομένων καί ὑποβολήν συγκεκριμένων προτάσεων. Ἐν συνεχείᾳ, ἡ ἁρμοδία Ἱεραρχία, κατανοοῦσα ἐν ἀγάπῃ καί συνέσει τάς ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου αὐτῆς, θά εἶχε τήν εὐχέρειαν τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν πρακτικῶν ὁδηγιῶν. Ἐπιστημονικαί προβλέψεις καί προειδοποιήσεις ἁρμοδίων Παγκοσμίων Ὀργανισμῶν προειδοποιοῦν ὅτι ἡ πρωτοφανής πανδημία ἀναμένεται νά ἐπανακάμψῃ διά νέων κυμάτων καί μεταλλάξεων. Εὐκτέον, λοιπόν, θά ἦτο ἡ Ὀρθοδοξος Ἐκκλησία νά προβῇ ἐγκαίρως εἰς τάς ἐπιβαλλομένας πρωτοβουλίας: συγκρότησιν διορθόδοξου εἰδικῆς ἐπιτροπῆς πρός ἐκτίμησιν τῶν νέων παγκοσμίων συνθηκῶν καί, ἐν συνεχείᾳ, σύγκλησιν Πανορθοδόξου Συνάξεως πρός προσδιορισμόν πρακτικῶν κατευθύνσεων. Πιστεύω ἀκραδάντως ὅτι τό Συνοδικόν σύστημα ἀποτελεῖ ἀνεκτίμητον ἀναντικατάστατον Ὀρθόδοξον παράδοσιν καί ἐπιβαλλεται νά ἐνεργοποιεῖται εἰς κρισίμους περιστάσεις, ὡς ἡ παροῦσα, ἡ κλυδωνίζουσα σύμπασαν τήν Οἰκουμένην».

Στην εποχή μας επικρατεί η πόλωση. Πολιτικοί, δημοσιολογούντες, εκκλησιαστικοί

παράγοντες φτάνουν στα άκρα, όταν εκφράζονται δημόσια. Σας ανησυχεί αυτό το φαινόμενο;
Δεν θεωρώ ότι υπάρχει πόλωση μεταξύ δόγματος και δημόσιας υγείας. Είναι περισσότερο θέμα ερμηνείας του δόγματος και των συγκεκριμένων συνθηκών σχετικά με αυτό το θέμα. Οι διαφορετικές φωνές και εκτιμήσεις είναι θεμιτές και συχνά γόνιμες σε μία ελεύθερη δημοκρατική κοινωνία. Δεν δικαιολογούνται, όμως, η εμπάθεια, η περιφρόνηση, η δημαγωγία. Ο δημόσιος διάλογος, για να είναι δημιουργικός, απαιτεί σοβαρή γνώση, υπευθυνότητα και νηφαλιότητα. Η πόλωση είναι μία μορφή οίησης και παρακμής.

Υπάρχει πολύς θυμός και απελπισία σε ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας, που νιώθει την απομόνωση αλλά και την οικονομική καταστροφή που έχει φέρει η πανδημία. Τί θα λέγατε σε αυτούς τους ανθρώπους;

Τον θυμό τον καταλαβαίνω, την απελπισία πρέπει να την αποφύγουμε. Την αναστάτωση που έχει επιφέρει η πανδημία πρέπει να την αντιμετωπίσουμε με σοβαρότητα, κριτικό πνεύμα, αλληλεγγύη, πίστη και ελπίδα. Οφείλουμε να συνεργαστούμε όλοι. Τονίζοντας την ανάγκη της κοινωνικής δικαιοσύνης, του σεβασμού σε κάθε ανθρώπινο πρόσωπο και τη μέριμνα προς τους πάσχοντες και τους αδυνάτους.

Θα κάνετε το εμβόλιο, όταν θα είναι διαθέσιμο;

Βεβαίως. Σύμφωνα με τις οδηγίες πάντοτε των εκλεκτών μου ιατρών.

Μία κουβέντα για τους ανθρώπους που στάθηκαν δίπλα σας στο νοσοκομείο;

Κατά την έξοδό μου από τον «Ευαγγελισμό», δοξάζοντας τον Θεό για την εξέλιξη της σοβαρής αυτής δοκιμασίας, εξέφρασα την ευγνωμοσύνη μου προς τους ιατρούς και τους νοσηλευτές της Μονάδας Εντατικής Θεραπείας υπό την ηγεσία της Καθηγητρίας κ. Αναστασίας Κοτανίδου. Συγχρόνως θερμά ευχαρίστησα τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο και τους άλλους αδελφούς Προκαθημένους, τους Προέδρους, Πρωθυπουργούς, Υπουργούς, πρέσβεις, δημάρχους, διανοούμενους, δημοσιογράφους. Ευχαρίστησα ολόψυχα τους πολυπληθείς φίλους, κληρικούς και λαϊκούς, γνωστούς και αγνώστους, που με στήριξαν με τις εγκάρδιες ευχές, τις ευγενείς εκδηλώσεις και τις αυθόρμητες δεήσεις σε όλη αυτή την περίοδο. Και, βέβαια, δεν λησμονώ, φίλτατε Αλέξη, το δικό σας εκ των πρώτων τηλεφώνημα, με το οποίο μου ευχηθήκατε, μεταφέροντας την εμπειρία σας από τη νοσηλεία στην ίδια μονάδα του «Ευαγγελισμού».

Θα θέλατε να προσθέσετε κάτι για το Σχίσμα σχετικά με το Ουκρανικό ζήτημα;

Μια από τις μεγάλες θλίψεις του τελευταίου καιρού είναι ότι η ορθόδοξη ενότητα έχει ραγίσει και παρατείνεται μια θολή αναμονή. Οι πρωτοβουλίες στην Ουκρανία, μετά από δύο χρόνια ήδη, προφανώς δεν απέδωσαν το επιδιωκόμενο θεραπευτικό αποτέλεσμα. Ούτε η ειρήνη ούτε η ενότητα επιτεύχθηκαν για τα εκατομμύρια των Ορθοδόξων της Ουκρανίας. Αντιθέτως, η αμφισβήτηση και ο διχασμός επεκτάθηκαν και σε άλλες τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες. Το γε νυν έχον επείγει να γίνει κάτι αποτελεσματικό. Ο χρόνος που περνά επιδεινώνει το τραύμα. Ο τεράστιος κίνδυνος για την Ορθοδοξία είναι εμφανής: μια εθνοφυλετική διάσπαση (σε Έλληνες, Σλάβους και σε εκείνους που επιθυμούν αρμονικές σχέσεις με όλους), η οποία ακυρώνει τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της Ορθοδοξίας και την οικουμενικότητά της. Αυτός είναι ο μεγαλύτερος κίνδυνος, όχι μόνο για την Ορθοδοξία, αλλά και για όλη τη Χριστιανοσύνη και πρέπει πάση θυσία εκ μέρους όλων το ταχύτερο να αποφευχθεί.

Η εμπειρία από την αντιμετώπιση του κορωνοϊού τονίζει ότι ανεξάρτητα από την εμφάνισή του και τη διάδοσή του, το κατεπείγον θέμα είναι η έγκαιρη αντιμετώπιση και η τελική θεραπεία της ασθενείας. Πιστεύω ότι το πνευματικό εμβόλιο στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η «καταλλαγή» (συμφιλίωση) με τη βιβλική έννοια. Ομολογώ ότι με συνέχει οδύνη, όταν δεν μπορώ να συμφωνήσω με προσφιλείς και σεβαστούς αδελφούς, όμως, αδυνατώ να παραθεωρήσω ολοφάνερα γεγονότα και βασικές ορθόδοξες αρχές.

Η πρωτοβουλία για τη θεραπευτική αγωγή της νέας πραγματικότητος αναμφιβόλως ανήκει στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, αλλά και όλες οι Αυτοκέφαλες Εκκλησίες οφείλουμε, στο μέτρο της ευθύνης που μας αναλογεί, να συμβάλουμε στην καταλλαγή, στην υπέρβαση του σχίσματος Ακλόνητη παραμένει η πεποίθησή μου ότι με την καταλλαγή θα ειρηνεύσουν εκατομμύρια πιστών ανθρώπων. Συγχρόνως η Ορθοδοξία θα επιβεβαιώσει την πνευματική της ικανότητα να επουλώνει τις πληγές, με οδηγό τον Λόγο του Θεού και την ενέργεια του Αγίου Πνεύματος, υπογραμμίζοντας την αλήθεια ότι είναι η Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία, η οποία έχει Κεφαλήν τον Χριστόν, τον σαρκωθέντα Υιόν του Θεού, «δι’ ὅν τά πάντα καί δι’ οὗ τά πάντα» (Ἑβρ. 2:10), «…τοῦ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς» (Β΄Κορ. 5:18).